

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: Nakladatelství a knihkupectví Jakoba B. Brandeise

Typ práce: diplomová

Autor práce: Bc. Kamila Hokrová

Autor posudku: Mgr. Olga Sixtová, Ph.D.

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	výborně
Způsob práce/metodologie	výborně
Naplnění cíle práce	výborně
Práce s prameny a odbornou literaturou	výborně
Stylistická úroveň a jazyková správnost	velmi dobře
Struktura práce	výborně
Formální náležitosti (citace, odkazy, bibliografie, rozsah ²)	výborně

Slovní hodnocení:

Diplomovou práci Bc. Kamily Hokrové, která se zabývá nakladatelstvím a knihkupectvím Jakoba B. Brandeise (a též jeho osobností), považuji za velice přínosnou pro badatelské téma dějin židovské knihy a židovské kultury v 18. a 19. století v českém i mezinárodním kontextu. Časovým vymezením práce navazuje na již zpracované badatelské příspěvky pojednávající starší období od počátků hebrejského knihtisku v Praze či na Moravě (Prostějov, Brno, Mikulov) až po 19. století.

Badatelské otázky diplomantkou definované jsou zcela případné a podstatné. Ve své práci si klade za cíl jednak prozkoumání Brandeisových nakladatelských strategií, a dále zda, případně v čem se tyto jeho strategie odlišovaly od přístupů jeho pražských předchůdců, Mošeho Jisraele Landaua a Wolfa Paschelese. Jelikož nakladatelské aktivity těchto tří

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

² Minimální stanovené rozsahy jednotlivých typů prací jsou: bakalářská práce 72 000 znaků (tzn. přibližně 40 stran textu) a diplomová práce 108 000 znaků (tzn. přibližně 60 stran textu).

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

nakladatelů společně pokrývají větší část 19. století, umožňuje takové srovnání zachytit – skrze analýzu jejich strategií a produkce – vývoj, kterým v tomto přelomovém období prošla nejen nakladatelská činnost samotných vydavatelů, ale především jejich čtenářstvo a jeho zájmy, jakožto příznaky širší kulturní i společenské proměny, jíž evropští Židé v této době procházejí. Nejstručněji by se tato proměna snad dala vyjádřit pojmem sekularizace (jakkoli to takto v textu práce formulováno není). Početně je sice Brandeisova beletristická produkce menší než produkce liturgických textů (jak vyplývá z předkládané práce), ty ale vlastně nejsou „literaturou“, nýbrž slouží náboženské praxi. Odklon od náboženských témat, která ještě v 18. století tvořila převážnou část produkce nejen českých producentů knih určených židovskému čtenáři, je zcela markantní. Toto jistě není překvapivé zjištění, ale práci Kamily Hokrové je dále podloženo „tvrdými daty“. Podobně je tomu s otázkou jazyka vydávané literatury, v níž naprosto převažuje němčina; jakkoliv je tato skutečnost obecně známa, je zajímavé vidět, že z 313 položek katalogu je pouze devět jazykově českých nebo dvojjazyčných.

Jádrem práce je podle diplomantky katalog tisků vydaných Brandeisovým nakladatelstvím. Tento katalog je předložen v podobě tabulky, která kromě základních údajů (název, autor, rok vydání, tiskárna, jazyk) uvádí i počet vydání, příslušnost k určité ediční řadě a žánr. Tyto údaje jsou velice užitečné pro další analýzu celkové produkce, která je v textu práce hodnocena zejména v závěrečné části jak slovně tak v podobě grafů.

Přínosná je ale zejména i ta část práce, která analyzuje produkci Brandeisova nakladatelství z hlediska žánrového (kapitola 4). Myslím, že pro uchopení vlastního tématu diplomantka dokázala dobře využít teze a zjištění odborné literatury zabývající se nejenom židovskou knihou či čtenářem (kapitoly 1 a 2). I zde se znovu ukazuje, jak velice byli Židé v 19. století (a i dříve) integrováni v evropské kultuře, například co do oblíbenosti románu a historických látek. Židovská orientace patrně značné části, ne-li naprosté většiny beletristických děl publikovaných Brandeisem, je rovněž zajímavým fenoménem, o němž by stálo za to dále přemýšlet (například zda je jaksí zcela přirozená, či zda je beletrie v této době nositelkou ideologického náboje, v tomto případě nacionalismu).

Stylisticky a jazykově je práce zcela vyhovující. Až na malé výjimky autorka formuluje jasně a bez zbytečných „příkras“, takže je práce i velmi čtivá. Také autorčiny překlady Brandeisových paratextů jsou povětšinou výborné. Drobných stylistických neobratností je velice málo a práce je s několika málo výjimkami dobře zredigována. Domnívám se, že po

**KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU**
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

nutných úpravách by ji autorka mohla vydat v nějakém českém periodiku, ať „židovském“ nebo obecněji zaměřeném na dějiny knihy a knižní kulturu.

Jediné, co v práci snad postrádám, je alespoň minimální srovnání s nakladatelskými aktivitami a strategiemi srovnatelných soudobých nežidovských pražských nakladatelů, to ale v tomto formátu ani není možné a přesahovalo by to požadavky na diplomovou práci kladené. Také bych v případě nakladatelství, které se orientovalo na německojazyčné publikum, doporučila, aby byly — spíš pro jistotu — prohledány i katalogy německých a rakouských knihoven, což lze provést najednou například prostřednictvím Karlsruhe Virtueller Katalog.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Otázky k rozpravě:

Jakou roli a význam mohly podobné nakladatelské aktivity mít v rámci nacionalistických snažení či dokonce nacionálních bojů 19. století (viz například obecný zájem o historický román a jeho partikulární nacionálně orientované podoby s židovskou, českou ad. tématikou)? Ozývá se vědomí takové úlohy či úkolu například v Brandeisových paratextech?

V Praze dne 4. srpna 2023

.....

podpis